

ברי ושמא

הרב מרדכי גודמן

ראשי פרקים

- (א) מדוע ברי עדיף ומהי סברת החולקים
- (ב) סקירת המשניות העוסקות בטענות ברי ושמא
- (ג) מדוע בחזקת חיוב, באיני יודע חייב לשלם
- (ד) ברי טוב ושמא גרוע

(א) מדוע ברי עדיף משמא ומהי סברת החולקים ברי לא עדיף

בגמרא במסכת כתובות (יב:) מובאת מחלוקת אמוראים:

"מנה לי בידך, והלה אומר איני יודע. רב יהודה ורב הונא אמרי חייב, רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור". את שיטת רב יהודה ורב הונא מסבירה הגמרא ברי ושמא ברי עדיף. את שיטת רב נחמן מסבירה הגמרא שיש להעמיד הממון בחזקת בעליו.

בשיטת רב יהודה ורב הונא הסוברים ברי עדיף צריך לדון: מדוע טענת הברי גוברת על טענת השמא. בכך ניתן להעלות שתי אפשרויות.

(א) טענת הברי אומרת אמת וטענת שמא מעידה שיש כאן שקר. כך עולה במפורש מהסבר רש"י על הגמרא בכתובות (טז.). הגמרא אומרת שר"ג מאמין לטענת האשה רק כשהיא טוענת ברי וכנגדה יש טענת שמא, אך אם יש טענת ברי כנגד טענתה - אינה נאמנת. במשנה (בדף טו:) שהאשה טוענת ברי: "בתולה נשאתני" והוא טוען ברי: "לא כי אלא אלמנה נשאתיך", הגמרא אומרת, שכיון שיש רוב נשים בתולות כברי ושמא דמי, ורש"י ד"ה "כיון דרוב" מסביר: "קרובה טענתה להיות אמת יותר משלו וכברי ושמא דמיא" יוצא מדברי רש"י שמעלת הברי היא בכך שזו טענת אמת ואילו טענת השמא קרובה לשקר. לכן עדיפה טענת הברי כיון שהיא מגלה לנו מי דובר אמת. ועיין קובץ שעורים (כתובות אות מד) שהקשה שכאשר מדובר בברי גרוע ושמא טוב, אין טענת הברי קרובה יותר לאמת וכך הם המשניות של פרק ראשון, שהברי שלה גרוע והשמא שלו טוב שאינו אמור לדעת מתי נאנסה וכד'. ובכך יש חיזוק למה שנבאר להלן בהסבר שיטת תוס' ברי ושמא ברי עדיף, רק כאשר הברי טוב והשמא גרוע.

ב) דרך נוספת להבין מדוע ברי עדיף, נעוצה לא ביחס בין טענת הברי לטענת השמא, מי דובר אמת ומי דובר שקר. אלא טענת שמא אין ביכולתה להחזיק ממון ונחשב כממון שאין לו תובעים, ולכן טענת הברי מעבירה את הממון. דהיינו, לא שטענת הברי טובה יותר ביחס לטענת השמא, אלא טענת השמא כביכול ניתקה את הממון מחזקת בעליו, וטענת הברי נהנת מההפקר.

וכך מסביר הראב"ן (עמוד רפט): "הלכך חייב הנתבע דאוקי למנה בחזקת התובע שאומר ברי, ור"נ ור' יוחנן ס"ל אוקי ממונא בחזקת הנתבע שהוא עכשיו בידו והוי התובע מוציא מחבירו ועליו להביא ראיה". מתוך דברי הראב"ן למדנו שזו מחלוקת רב יהודה ורב נחמן האם טענת השמא גורמת לכך שהממון יהיה בחזקת התובע או לא.

רב נחמן ורבי יוחנן השוללים את סברת "ברי ושמא ברי עדיף", וכך נפסק להלכה שהממון נשאר ביד הנתבע, צריך לדון: האם חולקים על פי דרך א' שהסברנו דהינו טענת הברי אינה מהווה ראיה על אמיתות הטענה ולכן אין ברי עדיף, ואם נדע ממקור אחר מי דובר אמת - נכריע על פיו, או חולקים על העקרון עצמו שטענה כל שהיא מהווה ראיה מי דובר אמת.

ועל פי דרך ב' צריך לדון האם חולקים על הסברא שטענת שמא מערערת את המוחזקות על הממון, אך מסכימים לעקרון שטענה יכולה להוציא ממון, אך היא צריכה חיזוק נוסף כגון חזקה או מיגו להתמודד מול חזקת הממון של השני, אך מה שמוציא את הממון היא בסופו של דבר היא הטענה, רק ניתן להשתמש בטענה רק שיש לטענה גיבוי ממקום אחר. או חולקים על העקרון שטענה יכולה להוציא ממון וסוברים רק ראיה תוכל להוציא ממון.

מתוך דיוק בדברי רב נחמן ורבי יוחנן מדוע הם חולקים על רב יהודה ורב הונא ניתן לומר כך: רב נחמן ורבי יוחנן אינם אומרים שברי ושמא אין ברי עדיף, אלא טוענים: העמד הממון בחזקת בעליו. דהיינו יתכן שברי עדיף על השמא, אלא שטענת השמא אינה מערערת את המוחזקות בממון, ואעפ"י שטען שמא - עדין מוגדר כבעליו של הממון, ואם נצליח לערער את המוחזקות בממון מצד אחר ניתן יהיה להוציא ממון על פי טענת הברי.

במאמר ננסה לברר שאלה זו דרך דיון בכמה שאלות משנה. נתחיל בסקירת המשניות הנוגעות בדבר וננסה לראות מה עולה מכך. נעבור לדיון בשאלת הדין של חזקת חיוב, ונסיים לבדוק שאלה זו דרך חידושם של בעלי התוספות שרב יהודה סובר ברי עדיף רק כאשר הברי טוב והשמא גרוע.

(ב) המשניות העוסקות בדיני ברי ושמא

במשנה לא נאמר במפורש "ברי ושמא ברי עדיף" או להיפך: ברי לא עדיף והעמד את הממון בחזקתו. אך בגמרא נחלקו האמוראים בדין זה, כאשר רב הונא ורב יהודה אומרים: ברי ושמא ברי עדיף, ואילו רב נחמן ור' יוחנן אומרים: פטור - העמד את הממון בחזקתו. הנקודה שנברר בפרק זה היא, האם מדובר בדיני הטענות או בדיני הראיות. דהיינו, האם ההבדל בין הברי לשמא, הוא רק שטענת הברי נאמרת כודאי לעומת טענת השמא, או יתכן שברי ושמא נקבע גם עפ"י חוזק הראיה שיש לכל צד, כלומר אם שניהם טוענים ברי, אנו נאמר שהצד שראייתו חלשה, הוא צד השמא.

(1) משנה בכתובות יב:

הגמרא במסכת כתובות יב: במחלוקת ר"ג גמליאל ורבי אליעזר האומרים שהאשה נאמנת בטענותיה, שנאנסה אחר הארוסין ולא לפני כן, ור' יהושע חולק וסובר: "לא מפיה אנו חיים". הגמרא רוצה לומר שר"ג סובר ברי עדיף, שאעפ"י שהיה מקום לומר שיש לתת עדיפות לטענת הבעל כיון שהממון בחזקתו, למרות זאת ר"ג מאמין לאשה והיא זוכה בכל מלוא סכום הכתובה. מכאן משמע שברי מוגדר עפ"י רמת המהימנות של הטענה: טענת הבעל מוגדרת כשמא למרות שהוא טוען במפורש לא כי, אין הוא מגמגם בטענותיו, אלא אומרים בתקיפות, אך כיון שאינו יכול לדעת במדויק מתי נאנסה, טענתו נחשבת כשמא.

רב נחמן דוחה העמדה זו וסובר ניתן להסביר אחרת את שיטת ר"ג המצמצמת את חידושו: ר"ג מאמין לאשה לא בגלל טענת הברי אלא או בגלל שיש לטענה זו מיגו או בגלל חזקה.

יש לברר בשיטת רב נחמן: האם בהעמדה זו של ר"ג סובר שיש מצבים בהם ברי עדיף אם הוא מקבל סיוע של מיגו או חזקה, או שכלל אין כאן ברי אלא חזקה נגד חזקה, וחזקת הכשרות של האשה גוברת על חזקת הממון, ורב נחמן נשאר בסברתו היסודית שברי ושמא לאו ברי עדיף.

המאירי על הסוגיא כותב: "כבר בארנו בכמה מקומות, שאין אומרים מיגו להוציא ממון על טענתו, ומה שאמרו כאן: 'עד כאן לא אמר ר"ג התם אלא דאמרינן מיגו', לא נאמר אלא דרך דחיה ומשא מתן של סוגיא. ואין הכרח ללמוד ממנה לומר דין מיגו אף להוציא ממון כל שהוא בטענת ברי ושמא".

הבנת המאירי ברורה: רב נחמן חולק על הכלל ברי ושמא ברי עדיף, דהיינו בטענה לא מוציאים ממון. ולכן תירוץ הגמרא שיש מיגו אינו אלא דחיה כיון שמגו

להוציא לא אמרינן, ובטענה אינך מוציא ממון. אם כן קשה כיצד מסביר הדבר את שיטת ר"ג. ובאמת הריטב"א (שם ד"ה גרשי"י ז"ל) הביא נוסחאות שאינן גורסות אלא את הטעם האחרון שיש כאן חזקה וטענה ולכן ניתן להוציא ממון. וכך כותב במפורש הריטב"א (שם ד"ה ה"י מסתברא) שהלכה כשמואל אך לא מטעמו שברי ושמא ברי עדיף אלא: "משום דאיכא חזקה דגופא"

אולם הש"ך (בחוש"מ סימן פב' בסופו בדיני מיגו אות טו') הביא הגמ"ר בתחילת ב"מ (פב: בדפי דפוס וילנא), הסובר שבברי ושמא אמרינן מיגו להוציא. המרדכי שם הולך בשיטת הריצב"א שלא אומרים מיגו להוציא.

ונראה לומר ששיטה זו סוברת שרב נחמן חולק על רב יהודה וטוען שאכן טענת הברי מעידה שהיא טענת אמת וטענת שמא מעידה על שקר, אלא שניתן להוציא רק אם יש גורם בירור נוסף, שהיא טענת המיגו, שאז טענת הברי מתחזקת וטענת השמא נחלשת, דיוק זה נכון רק למד"א שבד"כ לא אומרים מיגו להוציא, ורק בברי ושמא אומרים מיגו להוציא.

וכן מופיע בשטמ"ק (ד"ה וז"ל שיטה ישנה):

"והא מיגו לאפוקי ממונא לא אמרינן ועוד דחזקה דגופא לאפוקי ממונא היכי מהינא והא איכא חזקה דממונא כנגדא דעדיפא. ... וז"ל ה"ק בברי ושמא דמסייע לברי דידיה טעם ורגלים בהוא מודה רב נחמן דברי עדיף כיון דאיךך שמא ולהאי מסייע טעם ורגלים כגון מגו כי הכאשהרי אשה זו אם היתה טוענת מוכת עץ אני היתה מכשרת עצמה יותר ומדלא טענה רגלים לדבר שהיא אינה רוצה לטעון אלא **האמת** אי"נ משום דמסייע לה חזקה דגופה בהאי ברי ושמא מודה רב נחמן"

מדבריו יוצא כמעט במפורש שרב נחמן חולק על ברי ושמא כיון שבד"כ אין טענת הברי ביחס לשמא יכולה להוות ראיה שהיא טענת אמת אך כאשר יש מיגו בנוסף לברי, המוכיח שטענתה אמת, רב נחמן מסכים לעקרון שברי עדיף והוא מהווה ראיה מי דובר אמת.

באחרונים מי שהרחיב בכך הוא ה'ברכת שמואל', (כתובות סימן כב אות ב) ושם מגיע למסקנה מתוך הגמרא בדף לו שהחיוב לדעת ר"ג הוא לא מכח הטענה אלא בגלל החזקה.

(2) משנה ב"ק מו.

במשנה מובא הדין של שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצידה, ולא ידוע מתי נגחה הפרה, והדין: משלם חצי נזק לפרה וכו'. בגמרא אומר שמואל שזו דעת סומכוס, אך חכמים סוברים: המוציא מחברו עליו הראיה אפילו שניזק אומר ברי ומזיק שמא - המוציא מחברו עליו הראיה, גובר על הכלל 'ברי ושמא ברי עדיף'. כאן הגדרת ברי ושמא שונה, שהרי גם המזיק לא יודע מתי השור נגח וגם הניזק אינו יודע וא"כ הגדרת הברי כאן היא רק לפי מה שטוען בפועל, כמה מרים את קולו וכמה משוכנע הניזק שמגיע לו, אך באמת אינו יכול לדעת כלום. וא"כ בודאי ש'המוציא מחברו' גובר על ברי מסוג זה, כיון שזהו ברי רק של טענה ולא של טענה מחוזקת ע"י ראיה.

(3) משנה ב"ק קיח.

במשנה יש חילוק בין שני מצבים: רישא וסיפא. ברישא מדובר כאשר אדם מודה שגזל את חברו או הפקיד אצלו ממון ואז נוצרה חזקת חיוב, ואם אינו יודע אם החזיר - חייב להחזיר. ובסיפא כאשר אינו יודע אם גזל או אם לווה או אם הפקיד ומכיון שלא נוצרה חזקת חיוב - אינו חייב להחזיר. הגמרא מנסה להעמיד את הסיפא של המשנה כאשר יש תביעה של ברי ותשובת הנתבע: איני יודע, ואעפ"כ פטור, משמע, ברי ושמא לא ברי עדיף, והגמרא דוחה שהסיפא מדברת שאין תביעה והרישא של המשנה מדברת בבא לצאת ידי שמים. כאן טענת הברי נקבעת כמצד התובע, ועצם טענת התביעה היא יוצרת את הבסיס לקביעה זו טענת ברי, שלמאן דאמר ברי עדיף גורמת לכך שיזכה בממון. כאן המקרה שונה מהמקרה בב"ק מו. (ששם גם תביעת הברי מבוססת על ניחושים, ואילו כאן הוא תובע ברי על סמך הפעולה שנעשתה ביניהם), ולכן כאן טענת הברי אמורה להספיק להוציא ממון.

(4) משנה ב"מ צז.

במשנה מובא דינו של שואל לחצי יום ושוכר לחצי יום כאשר הפרה מתה טוען המשאיל שהיא מתה בזמן שאלה והשואל אומר איני יודע חייב. מכאן רוצה להוכיח הגמרא סתירה לדינו של רב נחמן, שהרי מתוך המשנה מוכח ש'ברי ושמא ברי עדיף'. כאן זהו דין דומה למשנה בריש פרק השור שנגח את הפרה, ואעפ"כ הגמרא לא אומרת באופן פשוט: 'המוציא מחברו עליו הראיה'. אלא דוחה שחיוב השואל נובע מכך שיש עסק שבועה ביניהם, כגון: שמסר לו שתי פרות ולגבי אחת השואל יודע מתי מתה ולגבי השניה אינו יודע, וע"כ חייב. לכאורה היה ניתן לתרץ באופן פשוט: שואל חייב להחזיר למשאיל וכן מזיק חייב לשלם לניזק, ואין להביא ראיה משם

לכל טענת ברי שיש מעין חזקת חיוב בסיסית של השואל כלפי המשאיל. הגמרא לא תרצה כך, אלא העדיפה לומר שהחיוב נובע מסיבה אחרת ולא מטעם 'ברי עדיף', דהיינו, הגמרא לא אמרה שיש מצבים בהם ברי עדיף כגון שיש חזקת חיוב, אלא החיוב נובע מסיבה אחרת לחלוטין.

כאן הגדרת הברי היא לא עפ"י רמת הידיעה, שהרי שניהם אינם יודעים מתי הפרה מתה, אלא שהטענה לבד מספיקה להחשב כברי.

5) ב"מ קטז:

במשנה נאמר:

"הבית והעליה של שנים שנפלו שניהם חולקים... אם היה אחד מהן

מכיר מקצת אבניו - נוטלן ועולות מן החשבון"

הגמרא מעמידה את דין המשנה שאחד טוען ברי והשני אינו יודע, וזה שטוען ברי זוכה. מכאן ניתן להוכיח שאין הלכה כרב נחמן. הגמרא דוחה מסקנה זו, ומעמידה את המשנה כשיש עסק שבועה ביניהם, ולכן חייב. בשאלה האם השמא כאן הוא טוב נחלקו הראשונים: הרמב"ן המובא בספר התרומות (ח"ב שער לז) סובר שיש כאן שמא טוב, ואילו הרשב"א (כתובות יב: ד"ה מנה לי בידך) סובר זהו שמא גרוע.

ג) מדוע בחזקת חיוב באיני יודע אינו נפטר מתשלום

כאשר יש חזקת חיוב ולא מועילה טענת שמא להפטר צריך לברר: האם מכח טענת הברי חייב, ורב נחמן מודה לעקרון 'ברי ושמא ברי עדיף', אולם סובר שניתן להפעילו רק בתוספת של חזקת חיוב, או שמא חייב מפני חזקת החיוב ולא מפני טענת הברי, שהרי רב נחמן אינו סובר 'ברי ושמא ברי עדיף'.

הרי"ף בב"ק (מד: בדפי הרי"ף) בהסבירו את דין המשנה כותב:

"ודווקא בדקא תבע ליה חבריה, דכיון דברי ליה שגזל או שלוח,

ואיסתפק ליה אם החזיר אם לא החזיר - חייב, דאין ספק מוציא

מידי ודאי".

דהיינו, בד"כ כאשר אדם מוחזק בממונו, אעפ"י שטוען שמא, עדיין מוגדר כבעליו של הממון. אולם כאשר יש חזקת חיוב על האדם, טענת שמא אינה יכולה לפטרו מתשלום, ולכן ברי עדיף. הרי"ף מעמיד כתנאי את התביעה של חברו, ומכאן ניתן להוכיח שרב נחמן מסכים לעקרון שע"י טענת ברי מוצאים ממון, והוא חולק על רב יהודה, וסובר שטענת השמא אינה פוגעת בחזקת הממון. נראה שבשאלה הזאת נחלקו האחרונים:

הש"ך (בחוש"מ סימן עה' סקכ"ז) כתב במפורש בחזקת חיוב אומרים ברי ושמא ברי עדיף.

הט"ז (שם בסוף סימן עה) לעומת זאת הסביר מדוע חייב באיני יודע אם פרעתיך לא בגלל טענת הברי, אלא מטעם חזקת החיוב וא"כ לדעת הט"ז רב נחמן חולק באופן יסודי על הכלל ברי ושמא, והוצאת הממון היא מכח חזקת החיוב בלבד. יש פוסקים (משנה למלך פ"ד ה"י שאלה ופקדון ה"י א) הסוברים, שגם בחזקת חיוב אם הנתבע לא אמור לדעת, דהיינו, שיש לו שמא טוב - אינו חייב לשלם. ונראה שיסוד המחלוקת הוא בכך, שמי שסובר שחזקת חיוב תמיד מחייבת מבין שיברי ושמא ברי עדיף, כיון שטענת שמא מערערת את המוחזקות בממון ואינו נחשב כבעליו של הממון, ולכן כשיש חזקת חיוב אף אם השמא טוב: שלא היה אמור לדעת, עדיין הממון בחזקת התובע וטענת השמא אינה מצליחה ליצור זיקה מחודשת בין הממון לבין הנתבע, ואילו מי שסובר שכאשר היה אמור לדעת - חייב וכאשר לא היה אמור לדעת - פטור סובר שטענת שמא מעידה על שקר, ולכן כשלא אמור לדעת אינו בגדר משקר, וממילא הברי לא עדיף.

ד) ברי טוב ושמא גרוע

התוספות בכתובות (יב: ד"ה רב הונא) מקשים מהגמרא בב"ק (מו.), שם רב יהודה סובר שאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא, הדין הוא המוציא מחברו עליו הראיה. דהיינו, לניזק אין מספיקה טענת ברי אלא צריך גם ראיה. ואילו אצלנו רב יהודה סובר ברי ושמא ברי עדיף. ועל כן התוס' מחדשים שרב יהודה אמר שברי עדיף רק כשהברי טוב והשמא גרוע, אך היכן שהברי גרוע והשמא טוב אין הברי עדיף.

הרמב"ן (המובא בספר התרומות שער לט ח"ב אות ב עפ"י הבנת הש"ך) חולק על תוס' וסובר בכל אופן אומרים ברי עדיף, גם כשהשמא טוב, ומביא לכך כראיה את המשנה (בב"מ קטז:), ושם לדעת הרמב"ן השמא טוב כי אינו צריך להכיר את עציו ואבניו, וכך מסביר הפנ"י את שיטת הרמב"ם (פ"א מטוען ונטען ה"ח, כתובות יב: ד"ה בגמרא איתמר).

ביסוד המחלוקת נראה לומר כך: תוס' מבינים שמעלת הברי בכך שזו טענה המעידה על אמת וכן חסרון השמא בכך שנראה כמשקר, ולכן כשהשמא הוא טוב אינו נראה כמשקר ומעלת הברי בטלה. ואילו שיטת הרמב"ן והרמב"ם: יתרון הברי על פי הדרך השניה שטענת שמא גורמת לכך שיש כאן ממון ללא תובעים ולכן טענת

ברי אף שהיא גרועה יכולה להוציא ממון אף שיש שמא טוב, כיון שסוף סוף זהו ממון ללא תובעים.

בשיטת תוס' צריך לדון מדוע בברי טוב ושמא גרוע, ברי עדיף, האם בגלל השמא הגרוע או מפני עדיפות הברי? מצאנו במרדכי תחילת כתובות סימן קלז' שהוא מחלק בין שלושה מצבי איני יודע: "היכא שהוא לגמרי בלא רמאות לדברי הכל פטור ... והיכא שהוא קצת רמאות, כגון הכא: 'מנה לי בידך', בהא פליגי וקי"ל כרב נחמן בדיני ופטור... והיכא שהוא נוטה ומוכח לרמאות, לדברי הכל חייב, וראיה מפרק השואל: 'זה אומר שאולה' ונאמר בגמרא: 'לימא תהוי תיובתא דרב נחמן' ואבבא אחריתי בסיפא דההיא לא מסקינן הכי, דקתני: 'היו לו ב' עבדים אחד גדול ואחד קטן... הלוקח אומר גדול לקחתי והלה אומר איני יודע זכה בגדול'"

מתוך דברי המרדכי למדנו שמעלת הברי היא לומר מי דובר אמת, ומתוך סיום דבריו למדנו שיש מצב בו רב נחמן מודה שברי עדיף, והוא שיש רמאות גמורה, כי אין זה סביר לחלוטין שאדם אינו יודע אם קנה את העבד הגדול או הקטן. מכך נראה שהמרדכי הבין שמחלוקת רב נחמן ורב יהודה היא, האם אומרים שהשמא מעיד שיש כאן שקר, אך על עצם העקרון רב נחמן מסכים שברי עדיף, והוא מהווה ראיה אם זו תהיה ראיה ברורה, וכל המחלוקת היא מתי זו ראיה ברורה ומתי לא. על יסוד דברי המרדכי הללו ניתן להבין את חידושו של בעל הנתיבות (חוש"מ סימן עה' משה"א ס"ק ז') הסובר שאם ברור לבי"ד שאינו משקר - הברי לא עדיף אף שהשמא גרוע.

אולם מתוך עיון בחידושים של התוס' מדוע רק בברי טוב ושמא גרוע, ברי עדיף. נראה שצריך שני דברים, ברי גרוע וגם שמא טוב וכך יוצא לכאורה שהרי תוס' טורחים ומסבירים גם מדוע הברי של הניזק גרוע כיון שהמזיק לא היה בעת שקרה הנזק, וגם מדוע השמא של המזיק הוא טוב. דהיינו, על מנת להכריע ברי עדיף, צריך גם ברי טוב וגם שמא גרוע. ומחלוקת רב נחמן ורב יהודה היא האם קיים הכלל שע"י טענות ניתן להביא ראיה מי צודק, וגם רב יהודה מסכים בעצם לרב נחמן שטענת ברי אינה מהווה ראיה, אך כאשר יש מצב יוצא מהכלל שגם הברי טוב וגם השמא גרוע, רק אז ניתן לומר ברי עדיף. תוס' צמצמו את שיטת רב יהודה רק למצב אחד, שיש בו גם ברי טוב וגם שמא גרוע וחייב במנה לי בידך כיון שהיה צריך לדעת, אם מחלוקת רב נחמן ורב יהודה היא האם טענת ברי נחשבת כאמת וטענת שמא כשקר לא היה צריך שתי הוכחות, אלא היה מספיק הוכחה אחת ברי טוב. בברי טוב ושמא גרוע, קרובה טענת הברי להיות אמת ואעפ"כ רב נחמן שולל את טענת

הברי ולכן מסתבר שהמחלוקת היא על עצם תקפותו של הכלל האם טענה יכולה להוות ראיה. תוס' כאמור מצמצמים את שיטת רב יהודה רק שיש גם ברי טוב וגם שמא גרוע. ואילו שיטת המרדכי: שמא גרוע לבד מוכיח שיש כאן טענת שקר, דהיינו, מחלוקת רב נחמן ורב יהודה היא האם השמא מוכיח על שקר, אך רב נחמן מסכים לעקרון שטענה מהווה ראיה.